مزگەفت

زنجیرا گۆتارێن ئەینیێ ٣

سێ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ

پشکا دووێ

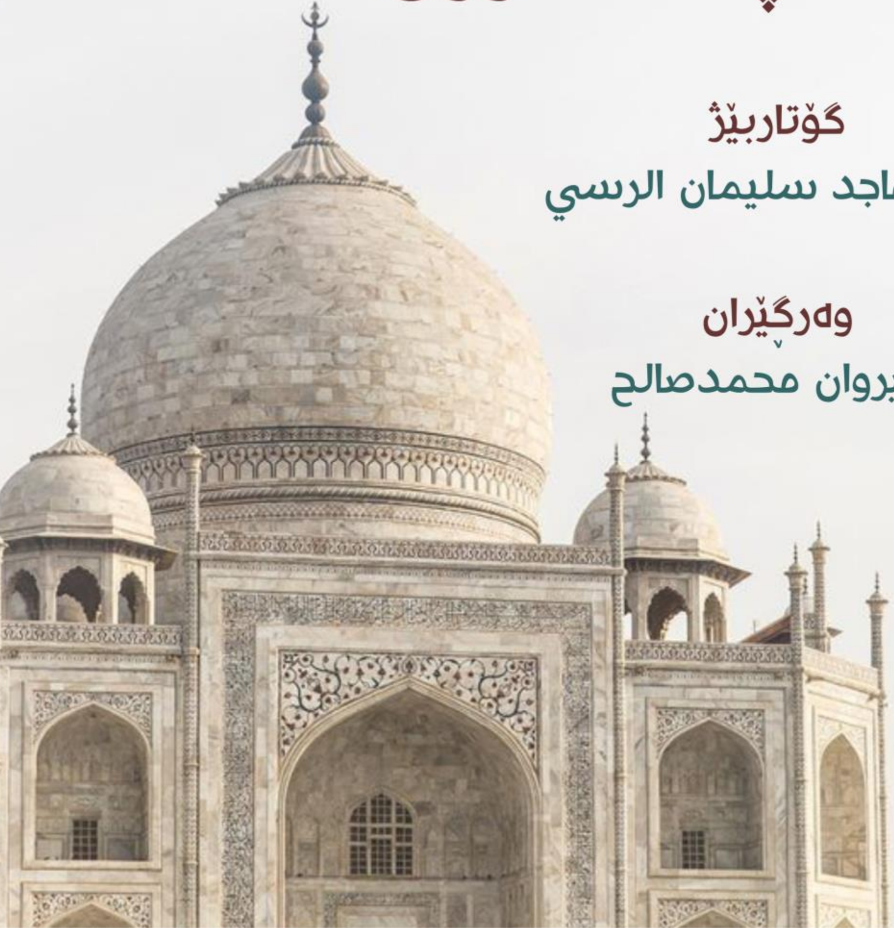

گۆتاربێژ

شێخ ماجد سلیمان الرسي

وەرگێڕان

سیروان محمدصالح

سیه‌ تایبه‌تمه‌ندییێن

هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێ

(پشکا دووێ)

گۆتارخوین:

شێخ: ماجد سليمان الرسي

وه‌رگێڕان:

سیروان محمدصالح

مزگه‌فت

www.mzgaft.com

بابەتێ گۆتارێ: سیە تایبەنمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ (پشکا دووێ).

زمانێ گۆتارێ: زمانێ كـوردی - زاراڤێ بـــادینی.

ناڤێ گۆتارخوینی: شێخ (ماجد سلیمـــان الرسي).

وەرگێڕان: سیروان محمدصالح.

زنجیرا: گۆتارێن ئەینییێ.

هژمارا زنجیرێ: (3)

ژ بەرهەمێن: سایتێ مزگەفت.

موضوع الخطبة: الخصائص الثلاثون لشهر رمضان - (جزء- 2).

لغة الخطبة: اللغة الكردية - اللهجة البادينية.

اسم الخطيب: الشيخ: ماجد سليمـــان الرسي.

اسم المترجم: سيروان محمدصالح.

سلسلة: خطب الجمعة.

رقم السلسلة: (3)

من منشورات: موقع المسجد (مزگەفت)

گۆتارا ئێكێ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰـهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ).

(يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيراً وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبا).

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيداً * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيما).

أما بعد، فإن خير الكلام كلام الله، وخير الهدي هدي محمد صلى الله عليه وسلم، وشر الأمور محدثاتها، وكل محدثة بدعة، وكل بدعة ضلالة، وكل ضلالة في النار.

گەلی موسلمانان، ئەز شیرەتێ ل خۆ و ل هەوە دکەم ب تەقوا خودێ، چونکی ئەو شیرەتا خودێ یە بۆ مرۆڤێن دەستپێکێ و یێن دویماهیکێ، خودێ کەرەم دکەت و دبێژیت: ﴿**وَلَقَدۡ وَصَّيۡنَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكُمۡ وَإِيَّاكُمۡ أَنِ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ**﴾ [النساء: 131]، ئانکو: ((ب ڕاستی مە شیرەت ب تەقوایێ ل وان کربوو یێن بەری هەوە پەڕتووک بۆ هاتی ژ جوهی و فەلەیان و ل هەوە ژی کو تەقوا خودێ بکەن و د فەرمانا ویدا بن)). ڤێجا تەقوا خودێ بکەن و ژ وی بترسن، گوهدارییا خودێ بکەن و ژ بن فەرمانا وی دەرنەکەڤن و بزانن کو هندی خودێ یە؛ تشتێ وی دڤێت د ئافرینیت و هەلدبژێریت، ئەڤە ژی ل دویڤ وێ چەندا حیکمەت و کاربنەجهییا خودایێ مەزن دخوازیتێ، خودێ قەدرێ هندەك مەلائیکەتان ب سەر هندەکێن دی ئێخست و قەدرێ هندەك پەڕتووکان ب سەر هندەکێن دی ئێخست و قەدرێ هندەك پێغەمبەران ب سەر هندەکێن دی ئێخست، قەدرێ هندەك جهان ژی ب سەر هندەك جهێن دی ئێخست، کا چاوا قەدرێ هندەك دەمان ب سەر هندەك دەمێن دی ئێخست، ژ ڤان دەمێن خودێ قەدرێ وان ب سەر دەمێن دی ئێخستی؛ هەیڤا ڕەمەزانێیە کو

قەدرێ وێ ب سەر هەمی هەیڤێن دی ئێختستییە، ئەڤە ژی ژ دلۆڤانییا خودێ یە د گەل عەبدێن وی کو وەرزێن خێرێ بۆ وان بەردەست کرینە کو خێرا کارێن باش تێدا گەلەك مەزنترە و گونەهـ و کارێن خراب تێدا دهێنە ژێبرن و پلەیێن باوەرداران د ناڤ بەحەشتێدا بلند دبن.

گەلی موسلمانان، د گۆتارا بوریدا مە بەحسێ تایبەتمەندییێن ڕەمەزانێ کر و مە گۆت کو ڕەمەزانێ سیهـ تایبەتمەندی یێن هەین، د گوتارا بوریدا مە پازدە تایبەتمەندی بەحسکرن و ب هاریکارییا خودێ د ڤێ گوتارێدا دێ هەر پازدە تایبەتمەندییێن دی یێن ماین بەحس کەین، ڤێجا بزانن کو ڕەمەزانێ دوو تایبەتمەندییێن دی ژی هەنە، ئەو ژی ئەڤەنە، **دەرگەهێن بەحەشتێ تێدا دهێنە ڤەکرن و دەرگەهێن جەهنەمێ تێدا دهێنە گرتن**(1)، فەرموودەیەك ژ ئەبو هورەیرە (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێتە ڤەگوهاستن کو پێغەمبەرێ خودێ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) تێدا دبێژیت: ((إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ **فُتِّحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ**، وَسُلْسِلَتْ

(1) ئەڤە هەردوو تایبەتمەندییێن ١٦ و ١٧ (وەرگێڕ)

الشَّيَاطِين[2]))، ئانكو: ((ئه‌گه‌ر هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێ هات؛ ده‌رگه‌هێن به‌حه‌شتێ دهێنه ڤه‌كرن و ده‌رگه‌هێن جه‌هنه‌مێ دهێنه گرتن، شه‌یتان ژی دهێنه گرێدان)).

18. ژ تایبه‌تمه‌ندییێن هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێ: **ئه‌و هه‌یڤه‌كه شه‌یتان تێدا دهێنه گرێدان و زنجیركرن**، به‌لگه ل سه‌ر ڤێ چه‌ندێ ژی فه‌رموودەیا بوری بوو، گرێدانا شه‌یتانان ژی ئه‌ڤه‌یه ئه‌و ب قه‌ید و زنجیره‌یان دهێنه زنجیكرن، وه‌سا كو نه‌شێن به‌ره‌ڤ وی تشتیڤه بچن یێ كو د هه‌یڤێن دی ژ بلی ڕه‌مه‌زانێدا بۆ دچن كو سه‌ردابرنا خه‌لكییه، به‌لكی خرابییا وان دهێته ڕاوه‌ستاندن، هنده‌كان گۆتییه كو گرێدان و زنجیركرنا وان یا تایبه‌ته ب شه‌یتانێن مه‌زنڤه.

19. دیسان ژ تایبه‌تمه‌ندییێن هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێ: **ئه‌و هه‌یڤه‌كه سوننه‌ته مرۆڤ گه‌له‌ك قورئانێ تێدا بخوینیت**، و سه‌له‌فێن ڤێ ئوممه‌تێ د ڤێ هه‌یڤێدا گه‌له‌ك ڕژدی ل سه‌ر ختمكرنا قورئانێ دكر، ئه‌ڤه ژی وه‌ك چاڤلێكرنه‌ك بۆ پێغه‌مبه‌رێ خودێ -صه‌لات و سه‌لامێن خودێ ل سه‌ر بن-، چونكی هه‌ر سال د هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێدا جبریل دهاته ده‌ڤ و قورئان نیشا ددا.

---

(2) رواه البخاري (1899) ومسلم (1079).

20. هه‌ر ژ تایبه‌تمه‌ندییێن ڕۆژییێ: **ل ڕۆژا قیامه‌تێ ئه‌و مه‌هده‌ر و شه‌فاعه‌تێ بۆ مرۆڤی دكه‌ت، دا پله‌یێن مرۆڤی بهێنه‌ بلندكرن و گونه‌هێن مرۆڤی بهێنه‌ ژێبرن.** فه‌رموودەیه‌ك ژ عه‌بدوللاهێ كوڕێ عه‌مری (خودێ ژ هه‌ردووكان ڕازی بیت) دهێته‌ ڤه‌گوهاستن كو پێغه‌مبه‌رێ خودێ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) دبێژیت: ((الصِّيَامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَقُولُ الصِّيَامُ: أَيْ رَبِّ، مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهَارِ، فَشَفِّعْنِي فِيهِ، وَيَقُولُ الْقُرْآنُ: مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ، فَشَفِّعْنِي فِيهِ، فَيُشَفَّعَانِ)) [3]، ئانكو: ((ل ڕۆژا قیامه‌تێ ڕۆژی و قورئان دێ مه‌هده‌رێ بۆ مرۆڤی كه‌ن، ڕۆژی دێ بێژیت: خودایێ من، من ب ڕۆژێ خوارن و حه‌ز و دلچوون ل وی قه‌ده‌غه‌ كرن، ڤێجا مه‌هده‌را من بۆ وی وه‌ربگره‌، قورئان ژی دێ بێژیت: من نه‌هێلا ب شه‌ڤێ ئه‌و بنڤیت، ڤێجا مه‌هده‌را من بۆ وی وه‌ربگره‌، هۆسا ئه‌و هه‌ردوو دێ مه‌هده‌رێ بۆ وی كه‌ن)).

(3) رواه أحمد (174/2)، وصححه الألباني في «صحيح الترغيب» (984) و «صحيح الجامع» (7329).

21. دیسان ژ تایبەتمەندییێن ڕۆژییێ ئەڤەیە کو: **بێهنا دەڤێ ڕۆژیگری ل دەڤ خودێ خۆشترە ژ بێهنا مسکێ**، ژ ئەبو هورەیرەی (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێتە ڤەگوهاستن کو پێغەمبەری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) گۆتییە: ((والذي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بيَدِه، لَخُلُوفُ[4] فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِندَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ المِسْكِ))[5]، ئانکو: ((ئەز ب وی کەمە یێ نەفسا موحەممەدی د دەستیدا، بێهنا دەڤێ ڕۆژیگری ل دەڤ خودێ خۆشترە ژ بێهنا مسکێ)).

22. تایبەتمەندییەکا دی یا ڕۆژییێ ئەڤەیە کو: **خودێ دوو کەیفخۆشی بۆ ڕۆژیگری دانانە، کەیفخۆشییەك ل دەمێ فتارێ و شکاندنا ڕۆژییێ و کەیفخۆشییەك ل دەمێ دچیتە دیدارا خودایێ خۆ.** ژ ئەبو هورەیرەی (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێتە ڤەگوهاستن کو پێغەمبەری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) گۆتییە: ((لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا؛ **إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ، وإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ**[6]))، ئانکو: ((ڕۆژیگری دوو کەیفخۆشی هەنە پێ

---

(4) الـخَلُوف: ئەو بێهنا نەخۆشە یا ژ دەڤێ ڕۆژیگری دهێت ل دەمێ خوارن نەمینیتە د مەعیدەیدا.

(5) رواه البخاري (1904)، ومسلم (1151).

(6) رواه البخاري (1904)، ومسلم (1151).

كەیفخۆش دبیت، ئەگەر فتارە كر و ڕۆژییا خۆ شكاند؛ دێ كەیفا وی هێت و ئەگەر گەهشتە دیدارا خودایێ خۆ؛ وی دەمی ژی دێ ب ڕۆژییا خۆ كەیفخۆش بیت)).

23. هەر دیسان ژ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ: **ئەو هەیڤە كە قورئانا پیرۆز تێدا هاتییە خوار**، خودایێ مەزن دبێژیت: ﴿شَهۡرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلۡقُرۡءَانُ﴾ [البقرة: 185]، ئانكو: ((هـەیڤا ڕەمەزانێ یا كو خودێ د شەڤا وێ یا ب بهادا دەست ب ئینانە خوارا قورئانێ كری))، و ب دروستی هاتنە خوارا قورئانێ د شەڤا ب بها (لیلة القدر)ـێدا بوو ژ ڤێ هەیڤێ، خودایێ مەزن دبێژیت: ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةِ ٱلۡقَدۡرِ﴾ [القدر: 1]، ئانكو: ((هندی ئەمین مە قورئان د شەڤا قەنج و ب بهادا ئینایە خوارێ، كو دكەڤیتە د هەیڤا ڕەمەزانێدا))، كو ئەو ژی شەڤەكا گەلەك ب قەدر و بهایە، خودایێ مەزن د وێ شەڤێدا قورئانا پیرۆز هەمی ب جارەكێ ژ دەپێ پاراستی (اللوح المحفوظ) بۆ مالا عزەتێ (بیت العزة) ل ئەسمانێ دونیایێ ئینا خوارێ، پاشی هێدی هێدی و پارچە پارچە بۆ پێغەمبەری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيۡهِ وَسَلَّمَ) ئینا خوارێ ل دویڤ وان ڕویدانێن چێبووین.

شەڤا ب بها (ليلة القدر) ب ڤی ناڤی هاتییە ناڤکرن، ژ بەر کو ئەو خۆدان قەدر و بها و جهەکێ مەزنە، هەروەکی دهێتە گۆتن: فلان کەسی قەدر و بهایەکێ مەزن یێ هەی (فلان عظيم القَدر)، ڤێجا ل ڤێرێ پالدانا شەڤێ بۆ بهای؛ ژ بابەتێ پالدانا تشتییە بۆ سالۆخەتێ وی.

هاتییە گۆتن: ئەڤ شەڤە ب ڤی ناڤی هاتییە ناڤکرن، چونکی د ڤێ شەڤێدا قەدەرا هەر تشتەکێ د ڤێ سالێدا چێدبیت و ڕویددەت دهێتە دیارکرن، ئانکو قەدەرا سالانە، ئەڤە ژی ژ بەر گۆتنا خودایێ مەزن: ﴿فِيهَا يُفرَقُ كُلُّ أَمرٍ حَكِيمٍ﴾ [الدخان: 4]، ئانکو: ((ل وێ شەڤێ هەر کارەکێ موکوم یێ هەبیت ژ ئەجەل و ڕزقێ وێ سالێ ژ لەوحێ پاراستی بۆ مەلائیکەتێن نڤیسەر دهێتە ئاشکەراکرن و ناهێنە گوهاڕتن)). ئبن قەییم دبێژیت: (و ئەڤ بۆچوونە یا دروستە)[7][8].

(7) «شفاء العليل»، (110/1)، ط مكتبة العبيكان – الرياض.

(8) بۆ دیتنا هەردوو گۆتنان، بزڤرە پەڕتووکا «أحاديث الصيام»، ص 140 ، للشيخ عبد الله الفوزان، و ئەڤە دوو گۆتنێن ناڤدارن ل دەڤ ڕاڤەکەر و موفەسرێن قورئانێ.

و خودێ شه‌ڤا ب بها (ليلة القدر) سالۆخه‌تکر کو ئه‌و شه‌ڤه‌کا پیرۆزه‌، خودایێ مه‌زن ده‌رباره‌ی هاتنه‌ خوارا قورئانێ دبێژیت: ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةٖ مُّبَٰرَكَةٍ﴾[9] [الدخان: 3]، ئانکو: ((کو هندی ئه‌مین مه‌ ئه‌و د شه‌ڤه‌کا ب بها و پیرۆزدا ئینایه‌ خوارێ، کو دکه‌ڤیته‌ د هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێدا)).

24. ئێك ژ تایبه‌تمه‌ندییێن دی یێن هه‌یڤا ڕه‌مه‌زانێ ئه‌ڤه‌یه‌: **هه‌ر که‌سێ د شه‌ڤا ب بهادا ڕابیت (و شه‌ڤنڤێژان بکه‌ت)، باوه‌ری پێ هه‌بیت و بۆ خۆ ب خێر حساب بکه‌ت؛ دێ گونه‌هێن وی یێن بوری هێنه‌ ژێبرن**، ئانکو هه‌ر که‌سێ ڤێ شه‌ڤێ ب کرنا نڤێژێن شه‌ڤێ ساخ بکه‌ت و باوه‌ری ب وی خه‌لاتی هه‌بیت یێ خودایێ مه‌زن بۆ وان که‌سان ئاماده‌کری یێن د ڤێ شه‌ڤا مه‌زندا ڕادبن و شه‌ڤنڤێژان دکه‌ن و ڤی کارێ خۆ ب خێر حساب بکه‌ت و داخواز و هیڤییا خه‌لاتی هه‌بیت، گونه‌هێن وی یێن بوری دێ هێنه‌ ژێبرن، ژ ئه‌بو هوره‌یره‌ی (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێته‌ ڤه‌گوهاستن کو پێغه‌مبه‌ری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) گۆتییه‌: ((مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ

---

(9) خودێ هاریکار بیت دێ گۆتاره‌کێ ل سه‌ر شه‌ڤا ب بها (ليلة القدر)ـێ ژی پێشکێش که‌ین.

إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِه[10]))، ئانکو: ((هەر کەسێ شەڤا ب بها ڕابیت و شەڤنڤێژان بکەت، باوەری پێ هەبیت و بۆ خۆ ب خێر حساب بکەت؛ دێ گونەهێن وی یێن بوری هێنە ژێبرن)).

25. هەروەسا ژ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ: **ڕابوون و ساخکرنا شەڤا ب بها؛ ب خێرترە ژ ڕابوون و ساخکرنا هزار هەیڤان، ئانکو ئەو خێر و خەلاتێ ل سەر ساخکرنا ڤێ شەڤێ ب کرنا شەڤنڤێژان ب دەست مرۆڤیڤە دهێت؛ زێدەترە ژ وێ خێرا ب عیبادەتێ هەشتێ و سێ سالان ب دەست مرۆڤیڤە دهێت**، خودایێ مەزن دبێژیت: ﴿**لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ خَيۡرٞ مِّنۡ أَلۡفِ شَهۡرٖ**﴾ [القدر: 3]، ئانکو: ((شەڤا ب بها شەڤەکا پیرۆزە، خێرا وێ ژ یا هزار هەیڤێن ئەڤ شەڤە تێدا نەبیت چێترە)).

پێغەمبەرێ خودێ ژی (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) د فەرموودەیەکا خۆدا دبێژیت: ((أتاكم رَمضان، شَهرٌ مبارَك، فرَضَ اللَّهُ عزَّ وجَلَّ عليكُم صيامَه، تُفَتَّحُ فيهِ أبوابُ السَّماءِ، وتُـــغَلَّقُ فيهِ أبوابُ الجحيمِ، وتُغَلُّ فيهِ مَرَدَةُ الشَّياطينِ، **للَّهِ فيهِ ليلةٌ خيرٌ من ألفِ**

(10) رواه البخاري (1901)، ومسلم (759).

شَهرٍ، مَن حُرِمَ خيرَها فقد حُرِمَ[11]))، ئانكو: ((ئەڤە هەیڤا ڕەمەزانێ ب سەر هەوەدا هات، هەیڤەکا پیرۆز و ب بەرەکەتە، خودایێ مەزن گرتنا ڕۆژییان تێدا ل سەر هەوە فەرز کرینە، د ڤێ هەیڤێدا دەرگەهێن ئەسمانی دهێنە ڤەکرن و دەرگەهێن ئاگرێ جەهنەمێ دهێنە گرتن و شەیتانێن مەزن دهێنە گرێدان، خودێ شەڤەك د ڤێ هەیڤێدا هەیە کو (عیبادەتێ د وێ شەڤێدا) ب خێرترە ژ (عیبادەتێ) هزار هەیڤان، هەر کەسێ ژ خێرا ڤێ شەڤێ بێبار بوو؛ ئەڤە ئەو ژ خێرەکا مەزن بێبار بوو)).

شێخ ناسر سەعدی (خودێ دلۆڤانییێ پێ ببەت) دبێژیت: ئەڤە ژ وان تشتایە یێن ئەقل و هزران مەندەهۆش دکەن، چونکی خودایێ مەزن قەنجی د گەل ڤێ ئوممەتێ کرییە ب شەڤەکێ کو کار و عیبادەتێ د وێ شەڤێدا یەکسان و زێدەترە ژ عیبادەتێ هزار هەیڤان و ئەڤە ژییێ کەسەکییە کو ژییەکێ درێژ ببەت و گەلەك بژیت، هزار هەیڤ ژی دبنە هەشتێ ئێك یان دوو یان سێ[12] سال. ب کورتی گۆتنا وی ب دویماهیك هات.

---

(11) رواه النسائي (2106) عن أبي هريرة رضي الله عنه، وصححه الألباني رحمه الله.

(12) د زمانێ عەرەبییێدا دبێژنە ئێکێ هەتا سێیێ (نَـــيِّـــف)، بۆ نموونە: (نَـــيِّـــفًا وثمانين)، و ژ چارێ هەتا نەهێ ژی دبێژنێ (بِضع)، بۆ نموونە: (بِضع وثلاثين).

26. هەر ژ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ: **ئەو هەیڤەكە سوننەتە مرۆڤ هەر دەھ شەڤێن دویماهیكێ ژ وێ هەیڤێ (ئیعتیكافێ) بكەت، (ئیعتیكاف) ژێ ئەڤەیە مرۆڤ بمینیتە د مزگەفتێڤە و عیبادەتێ خودێ بكەت**، ژ عائیشایێ (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێتە ڤەگوهاستن كو گۆتییە: ((إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَعْتَكِفُ العَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، ثُمَّ اعْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ[13]))، ئانكو: ((پێغەمبەر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) هەتا مری ژێ ل دەھ شەڤێن دویماهیكێ ژ هەیڤا ڕەمەزانێ (ئیعتیكاف) دكر، پشتی وی هەڤژینێن وی ژێ (ئیعتیكاف) كر)).

ئەگەرێ (ئیعتیكاف)ـا پێغەمبەری ژێ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ئەڤە بوو وی دویڤچوون دكر و دڤیا خێرا شەڤا ب بها ب دەست خۆڤە بینیت و ژ دەست نەدەت، فەرموودەیەك ژ ئەبو سەعیدێ خودری (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێتە ڤەگوهاستن كو گۆتییە: پێغەمبەرێ خودێ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) گۆت: ((إِنِّي اعْتَكَفْتُ العَشْرَ الأُوَلَ أَلْتَمِسُ هذِهِ اللَّيْلَةَ، ثُمَّ اعْتَكَفْتُ العَشْرَ الأَوْسَطَ، ثُمَّ

---

(13) رواه البخاري (2026) ومسلم (1172).

أُتِيتُ فَقِيلَ لِي: إِنَّهَا فِي العَشْرِ الأَوَاخِرِ، فَمَنْ أَحَبَّ مِنكُمْ أَنْ يَعْتَكِفَ فَلْيَعْتَكِفْ[14]))، ئانكو: ((من (ئیعتیکاف) د هەر دەهـ شەڤێن دەستپێکێدا کر دا ل دویڤ ڤێ شەڤێ بگەڕییێم و خێرا وێ ب دەست خۆڤە بینم، پاشی من (ئیعتیکاف) د دەهـ شەڤێن نیڤەکێدا کر، پاشی ئەز هاتم و بۆ من هاتە گۆتن کو ئەو شەڤ یا د دەهـ شەڤێن دویماهیکێدا هەی، ڤێجا هەر کەسێ ژ هەوە بڤێت (ئیعتیکاف)ـێ بکەت، بلا (ئیعتیکاف)ـێ بکەت)).

- دوعا ژ خودێ دکەین ئەو تەوفیقا مە بدەت بۆ گرتنا ڕۆژییێن هەیڤا ڕەمەزانێ ب وی ڕەنگێ ئەو پێ ڕازی دبیت و ئەو هاریکارییا مە بکەت ل سەر زکرێ خۆ و ل سەر سوپاسیکرنا خۆ و کرنا عیبادەتەکێ جوان و تازە.
- خودێ قورئانا پیرۆز بکەتە بەرەکەت بۆ من و هەوە هەمییان و ئەو ئایەت و بیرئینانێن کاربنەجهـ بکەتە جهێ مفای بۆ من و هەوە، أقول قولي هذا، وأستغفر الله لي ولكم فاستغفروه، إنه كان للتوابين غفورا.

(14) رواه مسلم (1167).

گۆتارا دووێ

27. الحمد لله وكفى، وسلام على عباده الذين اصطفى، أما بعد، **گەلی موسلمانان**، تەقوا خودێ بکەن و بزانن کو ئێك ژ تایبەتمەندییێن دی یێن هەیڤا ڕەمەزانێ ئەڤەیە کو: **خودێ** ل **دویماهیکا ڤێ هەیڤێ سەرفترە (زكاة الفطر) دانایە، ئەڤە ژی وەك پاقژکرنەك بۆ مرۆڤێ ڕۆژیگر ژ بەر وان گۆتنێن نەدروست و کرێت یێن کەڤتینە د ڕۆژییا ویدا**، فەرموودەیەك ژ ئبن عەباسی دهێتە ڤەگوهاستن کو گۆتییە: (فرضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ **طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنْ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ، وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ**[15])، ئانکو: ((پێغەمبەرێ خودێ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) سەرفترە ل سەر مە فەرزکر، وەك پاقژکرنەك بۆ مرۆڤێ ڕۆژیگر ژ بەر وان گۆتنێن نەدروست و کرێت یێن کەڤتینە د ڕۆژییا ویدا و وەك خوارنەك بۆ مرۆڤێن هەژار و بەلەنگاز)).

28. هەر ژ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ ئەڤەیە: **خودێ پشتی وێ جەژن یا دانای، ڤێجا خودێ بۆ موسلمانان دوو جەژن دانان**

(15) رواه أبو داود (1609)، وحسنه الأرناؤوط في تحقيق «السنن».

پشتی ئەو دوو عیبادەتێن مەزن ب دویماهیك دئینن، ئەو هەردوو عیبادەت ژی ڕۆژیگرتنا هەیڤا ڕەمەزانێ و چوونا حەجێیە ل مەکەها مالا خودێ، جەژنا ڕەمەزانێ پشتی ب دویماهیك ئینانا ڕۆژییێن هەیڤا ڕەمەزانێ دهێت، ڤێجا هەر گاڤا موسلمانان ڕۆژییێن خۆ هەمی گرتن؛ خودێ دێ وان ژ ئاگرێ جەهنەمێ جەهنەمێ ئازا کەت و سەرفترە و نڤێژا جەژنێ ژی سوپاسیکرنن بۆ خودێ ژ بەر ڤێ قەنجییا وی د گەل مرۆڤی کری، و موسلمان د وێ نڤێژێدا ب ڕەنگەکێ مەزنتر و بوشتر کۆم دبن ژ کۆمبوونا وان یا ڕۆژا ئەینییێ، ب ڤێ چەندێ ژی هێز و ئێککگرتنا وان دیار دبیت و دیار دبیت ئەو چەند ڤی شەریعەتی مەزن ڕادگرن و هژمارا وان یا مەزن دهێتە زانین، لەوا سوننەتە هەر تاکەکێ موسلمان ل وێ ڕۆژێ ژ مالا خۆ دەرکەڤیت و بچیتە نڤێژا جەژنێ، هەتا سوننەتە زارۆك و ژن ژی بچنە نڤێژا جەژنێ، بەلکی هەتا ئەو ژنکێن کەڤتینە د بێنڤژی و زڤرۆکا هەیڤانە ژیدا باشە ژ مالێن خۆ دەرکەڤن و بچن ئامادەیی دوعایێن موسلمانان بن و گوهدارییا پەیڤێن خێرێ بکەن، ب تنێ دێ خۆ ژ جهێ نڤێژێ دویر ئێخن و نڤێژێ ناکەن، ل ڕۆژا جەژنێ ژی کەیف و خۆشی

ب تەمامبوونا قەنجی و نیعمەتا خودێ دیار دبیت کو ئەڤ هەیڤە ل سەر وان ب دویماهیك ئینا و جەژن هات و ب دلۆڤانییا خۆ د گەل وان کر[16].

کا چاوا خودێ جەژنا قوربانێ ژی بۆ موسلمانان دانا، دەمێ ئەو حەجا خۆ ب دویماهیك دئینن ب ڕاوەستیانا ل عەرەفێ، و ئەو ڕۆژا ئازاکرنێیە ژ ئاگرێ جەهنەمێ، چ ڕۆژێن سالێ ژ وێ ڕۆژێ پتر موسلمان ژ ئاگرێ جەهنەمێ ناهێنە ئازاکرن و گونەهێن وان ناهێنە ژێبرن، ژ بەر ڤێ چەندێ ژی خودێ جەژنەك پشتی ڤی عیبادەتێ مەزن دانا، بەلکی هەما ئەو ژ هەمی جەژنان مەزنترە د ئیسلامێدا.

29. تایبەتمەندییەکا دی یا هەیڤا ڕەمەزانێ: تەکبیرن (گۆتنا: الله أکبر)ـە پشتی ب دویماهیك هاتنا ڤێ هەیڤێ، دەمێ ڤان تەکبیران ژی ب ئاڤابوونا دویماهیك ڕۆژا هەیڤا ڕەمەزانێ و هاتنا شەڤا جەژنێ دەستپێدکەن و هەتا ب دویماهیك هاتنا نڤێژا جەژنێ دمینیت، خودێ دبێژیت: ﴿**وَلِتُكۡمِلُواْ ٱلۡعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُواْ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ**﴾ [البقرة: 185]، ئانکو: ((و دا هوین هژمارا

(16) انظر «فتح الباري» لابن رجب، شرح حديث رقم (45).

ڕۆژییان بكەنە هەیڤەك، و دا هوین ل ڕۆژا جەژنێ ب مەزنكرنا خودێ ڕۆژییێ ب دویماهی بینن و دا هوین وی مەزن بكەن كو بەرێ هەوە دایە هیدایەتێ، و دا هویـن سوپاسییا وی بكەن كو قەنجییا هیدایەتێ و ڕێ خۆشكرنێ د گەل هەوە كری)). ئانكو: هوین هژمارا سیه ڕۆژێن هەیڤا ڕەمەزانێ تەمام بكەن و ل دەمێ ب دویماهیك دهێن تەكبیران لێبدەن و سوپاسییا خودێ بكەن كو ئەڤ هەیڤە ب تەوفیق و ساناهیكرنا خۆ ل سەر هەوە تەمام كری و هاریكارییا هەوە كری ل سەر ئەنجامدانا ڤی عیبادەتی، هەروەسا ل سەر گەهاندنا هەوە ب ڤێ هەیڤا پیرۆز، شێوازێ تەكبیراتان ژی یێ ب ڤی ڕەنگییە، دێ بێژی: (الله أكبر، الله أكبر، لا إلـه إلا الله، والله أكبر، الله أكبر، ولله الحمد)، ئانكو: (خودێ مەزنترینە، خودێ مەزنترینە، ژ وی پێڤەتر چ خودایێن ژ هەژی پەرستنێ نینن، خودێ مەزنترینە، خودێ مەزنترینە و حەمد و سوپاسی هەمی بۆ وی بن). ڤێجا زەلام و ژن ل مال و بازاران دێ تەكبیران دەن، زەلام دێ دەنگێ خۆ پێ بلند كەن و ژن دێ دەنگێ خۆ پێ نزم كەن ئەگەر زەلام ل دەڤ وان هەبن، فەرموودەیەك ژ ئوم عەطیەیێ (خودێ ژێ ڕازی بیت) دهێتە

ڤەگوهاستن کو گۆتییه: ((كنَّا نُؤمَر أنْ نَخرُجَ يومَ العيدِ، حتى نُخرِجَ البكرَ مِن خِدْرِها (أي بيتها)، وحتَّى نُخرِجَ الحُيَّضَ، فيكُــنَّ خلْفَ الناسِ، فيُكبِّرْنَ بتكبيرِهم، ويَدْعون بدُعائِهم، يرجونَ بَركةَ ذلِك اليومِ وطُهرتَه[17])). ئانكو: ((فەرمان ل مە دهاتە کرن ئەم ل ڕۆژا جەژنێ دەرکەڤین و بچینە جهێ نڤێژا جەژنێ، هەتا کچێن ژ مال دەرنەدکەڤتن ژی وێ ڕۆژێ ژ مالێن خۆ دەردکەڤتن و ژنێن د بێنڤێژی و زڤرۆکا هەیڤانە ژیدا دەردکەڤتن، ڤێجا ئەو ل دویماهیکا خەلکی ڕادوەستیان و ب تەکبیراتێن وان؛ وان ژی تەکبیرات لێددان و ب دوعایێن وان؛ وان ژی دوعا دکرن و داخوازا بەرەکەت و پاقژیيا ڤێ ڕۆژێ ژ خودێ دکر)).

د نڤێژا جەژنێدا پێشنڤێژ دێ تەکبیرا دەستپێکرنا نڤێژێ (تەکبیرا ئیحرامێ) بێژیت، پاشی دێ شەش جارێن دی تەکبیران دەت (ئانکو دێ شەش جارێن دی بێژیت: الله أكبر)، پاشی ئەگەر ڕابووڤە، د ڕکاعەتا دووێ ژیدا دێ تەکبیرا ڕابوونا ژ سوجدێ بێژیت، پاشی پێنج جارێن دی دێ تەکبیران دەت.

(17) رواه البخاري (971) واللفظ له، ومسلم (890).

تەکبیرێن هەردوو جەژنان چەندین حیکمەتێن مەزن هەنە، ئەڤ تەکبیرە بیرئینانن ب مەزنڕاگرتنا خودایێ مەزن و مەزندانانا مافێن وی ل سەر مرۆڤان و کو خودێ ژ هەر تشتەکی مەزنترە و خودێ د (ذاتێ) خۆدا و د سالۆخەتێن خۆ ژیدا یێ مەزنە، کا چاوا مافێن وی ژی ل سەر موسلمانان د مەزنن، ژ ڤان مافێن مەزن ژی گرتنا ڕۆژییێن هەیڤا ڕەمەزانێ و کرنا حەجێیە، ڤێجا موسلمان هەمی ل سەر ئەنجامدانا ڤان عیبادەتان کۆمبوون و پشتی هنگی د هەردوو جەژناندا د گەل ئێك كۆمبوون و ب ڤێ چەندێ هێز و مەزناهییا وان ل هەمبەری دوژمنێن وان یێن مرۆڤ و ئەجنە دیار و ئاشکەرا بوو.

30. هەروەسا ژ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ: هەر کەسێ ڕۆژییێن ڤێ هەیڤێ هەمییان بگریت، پاشی شەش ڕۆژێن دی ژ هەیڤا شەوالێ بدەتە د گەل و وان ژی بگریت، ئەڤە هەروەکی ئەو سالێ هەمییێ ب ڕۆژی بووی، چونکی خێر ب دەهانە و ئەو کەسێ ئەڤ ڕۆژییە هەمی گرتین، سیهـ و شەش ڕۆژان یێ ب ڕۆژی بوو، ب ڤێ چەندێ ژی دبنە سێ سەد و شێست ڕۆژ کو هژمارا ڕۆژێن سالێیە، فەرموودەیەك ژ ئەبو ئەیوبی (خودێ ژێ

ڕازی بیت) دهێته ڤەگوهاستن کو پێغەمبەری (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) گۆتییه: ((مَن صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِن شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ[18]))، ئانکو: ((هەر کەسێ ڕۆژییێن ڕەمەزانێ بگریت، پاشی شەش ڕۆژێن دی ژ هەیڤا شەوالێ بدەتە د گەل و وان ژی بگریت، ئەڤە هەروەکی ئەو سالێ هەمییێ ب ڕۆژی بووی)).

- پشتی ڤێ هەمییێ گەلی موسلمانان، ئەڤە سیه تایبەتمەندی بوون ژ تایبەتمەندییێن هەیڤا ڕەمەزانێ کو پێدڤییە مرۆڤێ موسلمان بزانیت و ل دەمێ ڕۆژییێ دگریت د هزرا خۆدا ئامادە بکەت، داکو ئەڤ چەندە ببیتە هاریکار بۆ وی ل سەر ڕۆژیگرتنەکێ کو باوەری پێ هەبیت و بۆ خۆ ب خێر حساب بکەت.

- سبحان ربنا رب العزة عما يصفون، وسلام على المرسلين، والحمد لله رب العالمين.پاشی بزانن هەی خودێ دلۆڤانییێ ب هەوە ببەت کو خودایێ هەوە فەرمان ب تشتەکێ مەزن ل هەوە کرییە کو ئەو ژی ئەڤەیە: ﴿**إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ**

(18) رواه مسلم (1164) عن أبي أيوب الأنصاري رضي الله عنه.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تسليما ﴾ [الأحزاب: 56]، ئانكو: ((هندى خودێ یه‌ ل نیك مه‌لائیكه‌تێن نێزیك مه‌دحێن پێغه‌مبه‌ری - سلاڤ لێ بن - دكه‌ت و فریشته‌یێن وی ژی مه‌دحێن پێغه‌مبه‌ری دكه‌ن و دوعایان بۆ دكه‌ن، ئه‌ی گه‌لی ئه‌وێن باوه‌ری ب خودێ و پێغه‌مبه‌رێ وی ئینای و كار ب شریعه‌تێ وی كری، هوین - بۆ قه‌درگرتن - سلاڤان بده‌نه‌ سه‌ر پێغه‌مبه‌رێ خودێ و دوعایان بۆ وی بكه‌ن)). یا خودێ تو صه‌لات و سه‌لامان بده‌ سه‌ر عه‌بدێ خۆ و پێغه‌مبه‌رێ خۆ موحه‌مه‌دی و ژ صه‌حابییێن وی یێن بووینه‌ جێگرێن وی ڕازی به‌، هه‌روه‌سا ژ تابعییان و ئه‌وێن ب باشی هه‌تا ڕۆژا قیامه‌تێ ل دویڤ ڕێكا وان دكه‌ڤن ژی ڕازی به‌.

- یا خودێ تو ئیسلامێ و موسلمانان بهێز بكه‌ی و ب سه‌ربێخی، تو شركێ و موشركان ڕه‌زیل و شه‌رمزار بكه‌ی و تو دوژمنێن خۆ و دوژمنێن دینێ خۆ ژ ناڤ ببه‌ی، و تو عه‌بدێن خۆ یێن ئێكتاپه‌رست ب سه‌ربێخی.

- یا خودێ تو مه‌ ل وه‌لاتێن مه‌ ئێمن و ئارام بكه‌ی و تو سه‌رۆك و مه‌زنێن مه‌ باش بكه‌ی و كارێ باش پێ بده‌یه‌ كرن و تو وان

بکەیە هندەك کەسێن ب هیدایەت هاتی و خەلکی ژی بیننە سەر ڕێکا ڕاست.

- یا خودێ تو تەوفیقا سەرۆك و مەزنێن موسلمانان بدەی کو حوکمی ب پەڕتووکا تە بکەن و دینێ تە ب سەربێخن و تو وان بکەیە دلۆڤانی بۆ وان کەسێن ئەو چاڤدێرییا وان دکەن.

- سبحان ربنا رب العزة عما يصفون، وسلام على المرسلين، والحمد لله رب العالمين.

- ئەڤ گۆتارە هاتییە بەرهەڤکرن ژ لایێ: (**ماجد بن سليمان الرسي**)، ل ڕەمەزانا سالا (1442)ـێ و ل باژێرێ (الجبيل)، ل وەلاتێ: (المملكة العربية السعودية)، واتس: (00966505906761).

مزگەفت

www.mzgaft.com